

punkt, hvor Natarbejdet i Bagerierne var endnu mere fremherskende end nu, og hvor hygieiniske Forhold i disse uden Sammenligning var mindre tilfredsstillende end nu, godtgør, hvilket let kan paavises, at Sundhedstilstanden blandt Bageriarbejderne i Almindelighed er endog meget god, og at Dødelighedsantallet er betydeligt under det almindelige Middeltal, samt at denne Beskæftigelse hører til de for Sundheden mindst skadelige.

Natarbejdets saakaldte skadelige Indflydelse fremkommer kun, naar den Tid, der er beregnet til Søvn og Hvile, ikke anvendes paa rette Maade; men her vilde sikkert det samme gøre sig gældende ved Dagarbejde.

Der er jo en Mængde andre Mennesker, ogsaa i det offentliges Tjeneste, der er beskæftigede med Natarbejde, og Udtalelsen i Direktoratets Skrivelse, at Bagerfagets Arbejdere bliver en Slags Andenklasses-Arbejdere, maatte da ogsaa, men med lige saa lidt Ret, kunne anvendes paa disse.

I øvrigt skal vi erindre om, at Natarbejdet i Bagerfaget i de sidste 20 Aar er blevet i høj Grad indskrænket, bl. a. ved en kortere Arbejdstid, det lovbefalede ugentlige Fridøgn, der for de fleste Bageriarbejders Vedkommende i Realiteten er 36 à 38 Timer, og ved at mange Bagerier ikke mere bager Rugbrød, men kun de finere Hvedebrødssorter, saa at Arbejdet nu paabegyndes langt senere end tidligere.

Vi forstaar ikke, hvorfor en Bagerlærling skulde være særlig udsat for „usund, unaturlig og meget uregelmæssig Levevis, der er til Skade for hans aandelige og legemlige Udvikling, utilstrækkelig Søvn, uregelmæssige Maaltider og Aftenliv paa Beværtninger og Gader“, og at Natarbejdet skulde være Skyld heri. Alt dette forekommer sikkert kun, hvor Lærlingen og hans Formynder selv vil det, og fordi de nyere Love i saa høj Grad har svækket Mesterens Autoritet til at forhindre dette, og vi kan ikke indse, at Natarbejdets Afskaffelse vil forandre dette Forhold, men sikkert tværtimod forøge dette.

Vi maa hævde, at Bagerlærlingens Stilling hører blandt de gunstigste Lærerstillinge her i Landet, han er beskyttet ved Lærlingeloven, Bageriloven, ved specielt Tilsyn, og da han i Regelen foruden Løn erholder Kost og Logi hos Mesteren paa samme Maade som dennes egen Familie, er han ogsaa i økonomisk Henseende bedre stillet end andre Fags Lærlinge.

Som det kraftigste Støttestøttepunkt for Arbejdernes Krav om Nattearbejdets Afskaffelse i Bagerierne har ved forskellige Lejligheder været fremhævet Udlandets Eksempel.

Ved nærmere Undersøgelse viser det sig imidlertid, at dette Eksempel tværtimod indeholder en særdeles vigtig Grund til Nattearbejdets Bibeholdelse, og dette enten man regner med den for de normale eller den for de nu herskende ekstraordinære Forhold gældende Lovgivning.

I førstnævnte Henseende viser det sig nemlig, at i intet af de Lande, hvor Brødfabrikationen har naaet en højere Udvikling — muligvis med Undtagelse af Norge —, er Natarbejdet i Bagerierne forbudt. At efterhaanden et saadant Forbud foruden i Norge er indført i Finland, Grækenland, Italien og den italienske Svejtserkanton Ticino, kan neppe gælde som betydende Forbillede for os, saa længe Natarbejde er normal Kotume i saadanne Kulturlande som England, Frankrig, Tyskland, Østerrig-Ungarn, Holland og Belgien. Regner man efter Folkemængde er, set efter den normale Lovgivning, Natarbejdet i Bagerierne kun forbudt i ca. en Tiendedel af Europa.

Hvad de civiliserede Lande udenfor Europa angaar, er Natarbejdet i Bagerierne tilladt i hele Amerika, og naar det er forbudt i forskellige Stater i Australien, beror dette antagelig paa, at alt industrielt Nattearbejde overhovedet er forbudt der.

Dette er den enkle Sandhed om Udlandets Eksempel, som saa ofte paa-beraibes i dette Spørgsmaal.

Nu forholder det sig ganske vist saaledes, at et Par — men langt fra alle — af de store krigsførende Lande, nemlig Tyskland og Østerrig-Ungarn, paa Grund af Kriststilstanden midlertidigt har afskaffet Natarbejdet i Bagerierne, men dette er væsentligst begrundet i, at Fagets duelige Arbejdskraft fra 18 til 50 Aar, saavel Mestre som Svende, er indkaldt til Kristtjeneste, og Bageriarbejdet maa udføres af Drengene, ældre Mænd og Kvinder, ligesom selve Brødfabrikationen jo